

KRIMINALITETA IN ZAZNAVA VARNOSTNIH GROŽENJ PRI POLICISTIH V URBANIH IN RURALNIH SKUPNOSTIH

ROK HACIN IN KATJA EMAN

Univerza v Mariboru, Fakulteta za varnostne vede, Ljubljana, Slovenija
E-pošta: rok.hacin@fvv.uni-mb.si, katja.eman@fvv.uni-mb.si

Povzetek V poglavju se osredotočamo na primerjavo kriminalitete in zaznave varnostnih groženj pri policistih v urbanih in ruralnih okoljih v Sloveniji. Čeprav kriminaliteta v Sloveniji v splošnem upada, so, v primerjavi s podeželskimi, mestne občine še vedno bolj obremenjena območja s kriminaliteto. Primerjava zaznav varnostnih groženj pri policistih v dveh časovnih obdobjih je pokazala, da policisti, ki delajo v ruralnih okoljih, pozitivneje zaznavajo varnost v soseski, medtem ko njihovi kolegi v urbanih okoljih zaznavajo varnostne pojave, povezane z javnim neredom in zlorabo alkohola, kot resnejše grožnje varnosti. V obdobju 2011–2017 je zaznava resnosti groženj in socialnoekonomskih prikrajšanosti pri policistih upadla, hkrati pa so se zaznave varnosti v soseski, javnega nereda in socialnoekonomskih prikrajšanosti razlikovale med policisti v urbanih in ruralnih okoljih.

Ključne besede:

kriminaliteta,
policisti,
zaznava
varnostnih
groženj,
lokalne
skupnosti,
Slovenija

CRIME AND POLICE OFFICERS' PERCEPTION OF SECURITY THREATS IN URBAN AND RURAL COMMUNITIES

ROK HACIN & KATJA EMAN

University of Maribor, Faculty of Criminal Justice and Security, Ljubljana, Slovenia
E-mail: rok.hacin@fvv.uni-mb.si, katja.eman@fvv.uni-mb.si

Abstract The chapter focuses on the comparison of crime and police officers' perception of security threats in urban and rural areas in Slovenia. In general, crime in Slovenia is declining, and urban municipalities have been identified as more crime-prone areas. A comparison of police officers' perception of security threats in two time periods showed that police officers working in rural areas perceive safety and security in the neighbourhood more positively, while their colleagues in urban areas perceive security threats related to public disorder and alcohol abuse as more severe threats to safety and security. In the period 2011–2017, perceptions of the seriousness of threats and socio-economic disadvantages among police officers declined, while perceptions of neighbourhood safety and security, public disorder, and socio-economic disadvantages differed between police officers in urban and rural areas.

Keywords:
crime,
police
officers,
perception of
security
threats,
local
communities,
Slovenia

1 Uvod

Človek si izbira kraj bivanja glede na lastnosti in prednosti, ki mu jih le-ta omogoča. Urbanizacija območja omogoča številne prednosti (npr. urejena infrastruktura in (javni) promet), čeprav s sabo lahko prinese tudi nekatere negativne učinke (tj. gosta poseljenost, neurejenost zapuščenih zgradb in kriminaliteta). Prav tako se z urbanizacijo okrepi potreba po varnosti. Varovanje življenja in premoženja je bilo ključni del razvoja človeštva. V zadnjih dveh desetletjih pa je stopnja razvoja varnosti dosegla raven, ko jo lahko opredelimo kot »javno dobrino, ki mora biti dostopna vsem« (Žnidarič, 2006: 53).

Gollin, Jedwab in Vollrath (2015) ugotavljajo, da je območja človekove poselitve glede na gostoto grajenih objektov in število prebivalcev, ki v njih živijo, mogoče opredeliti kot ruralna ali urbana območja; med urbana območja spadajo mesta in velemesta, ruralna območja pa se nanašajo na vasi in zaselke. Glavna razlika med urbani in ruralnimi območji je v tem, da so se slednja običajno razvijala v bližini naravnih rastlinskih in živalskih virov v posamezni regiji, medtem ko so bila urbana naselja večinoma skrbno načrtovana (Tisdale, 1942). Gollin in sodelavci (2015) poudarjajo, da so ruralna območja pogosto v središču pozornosti državnih in lokalnih oblasti ter razvojnih agencij, ki jih želijo preoblikovati v urbana območja. Za slednja so značilne prednosti, kot so napredne storitve javnih služb, priložnosti za izobraževanje, objekti javne prometne infrastrukture, možnosti za poslovanje in druženje ter nasploh boljša kakovost življenja, medtem ko na podeželju teh prednosti ni (Vlahov in Galea, 2003). Hkrati lahko urbano prebivalstvo uživa v vseh pridobitvah in dognanjih človekovega razvoja na področju znanosti in tehnologije, pri opravljanju vsakodnevnih dejavnosti pa ni odvisno od narave oziroma naravnih pojavov. Kljub temu pa urbana območja zaznamuje še ena precej pogosta in problematična lastnost, in sicer kriminaliteta.

Doucet in Lee (2016), Lee (2008), Sampson, Raudenbush in Earls (1997) ter Sampson in Groves (1989) poudarjajo, da v skladu s teorijo skupnosti velja, da je na območjih, za katera so značilna stabilnost prebivalstva (tj. manj prehajanja oziroma gibanja prebivalcev znotraj in zunaj naselij) ter stalnost naložb, storitev in infrastrukture (npr. šole, bolnišnice, knjižnice ipd.), običajno manj kriminalitete in pojavov, ki ogrožajo varnost. Navedeno je v nasprotju s statističnimi podatki o kriminaliteti in izsledki študij, ki kažejo, da je število kaznivih dejanj v ruralnih okoljih

bistveno manjše kot v urbanih okoljih (Glaeser in Sacerdote, 1999; Pavlovič, 1998). Hacin (2019) in Pirnat (2021) ugotavljata, da so mestna središča območja, kjer se pojavi veliko kriminalitete, predvsem premoženjske.

Urbana in ruralna okolja se, poleg pogostosti kaznivih dejanj (Glaeser in Sacerdote, 1999; Pavlovič, 1998), razlikujejo tudi po vrsti kaznivih dejanj (Japelj, 2015, 2016, 2017, 2018). Harkness (2017), Bunei, Rono in Chessa (2014), Sacco, Johnson in Arnold (1993) ter Zvonarevič (1989) ugotavljajo, da nižja gostota prebivalstva vpliva na razvoj in vzpostavitev posebnih (bolj osebnih) medsebojnih odnosov, za katere so značilni višja raven socialne kohezije, urejena (čista) okolica, višja stopnja medsosedske pomoči in okrepljeno neformalno družbeno nadzorstvo, kar na splošno prispeva k manjšemu številu kaznivih dejanj v ruralnem okolju.

Vpliv številnih dejavnikov na kriminaliteto je še posebej izrazit v ruralnih okoljih, ki so manjša, manj strukturirana in bolj socialno naravnana. Slednje je še posebej opazno na področju sodelovanja s policijo (Eman, Ivančič in Bagari, 2019). Rebernik (2008), Adams in Serpe (2000), Glaeser in Sacerdote (1999), Pavlovič (1998) in Wirth (1938) so v okviru primerjave družbene interakcije in kriminalitete v urbanih in ruralnih okoljih ugotovili, da med njimi obstajajo določene razlike glede: 1) narave medosebnih stikov (ti so pogostejši v ruralnih okoljih, kjer vlada višja stopnja zaupanja med prebivalci), 2) obstoja skupnih interesov in medsosedske pomoči, ki je pogostejša v ruralnih okoljih, 3) občutka pripadnosti, ki je v ruralnih okoljih močnejši, kar se odraža v sodelovanju prebivalstva v društvih in dejavnostih na lokalni ravni, 4) boljšega poznavanja sosedov in ostalih prebivalcev v skupnosti in okolici ter 5) manjšega obsega kriminalitete v ruralnih okoljih.

Med najpogostejše oblike kriminalitete v ruralnih okoljih spadajo medosebni spori, zloraba prepovedanih drog in alkohola ter nasilje v družini. Vendar je treba poudariti, da je sprejemljivost tovrstnih kaznivih dejanj med prebivalci ruralnih okolij precej visoka. Naveden je tudi razlog, da se nekatera izmed dejanj ne obravnavajo resno (Harkness, 2017). Donnermeyer (2016) navaja, da v ruralnih okoljih živi približno polovica svetovnega prebivalstva, vendar pa se s kriminaliteto v teh okoljih ukvarja le peščica kriminoloških študij. Kljub temu smo bili v preteklih dveh desetletjih priča razvoju nove veje kriminologije, tj. ruralne kriminologije, ki se osredotoča na preučevanje kriminalitete v ruralnih okoljih, specifično na pojavnost in pojavne oblike kriminalitete na podeželju, poudarjanje razlik v primerjavi s kriminaliteto v

mestih, identifikacijo različnih urbanih vplivov ter izpostavljanje problemov neenakosti, revščine, patriarhata in drugimi strukturnimi dejavniki, ki na podeželju vplivajo na pojav kriminalitete (Donnermeyer in DeKeseredy, 2013).

Ugotovitve preliminarnih raziskav in pilotnih študij v slovenskem okolju (Eman, Meško in Fields, 2009; Eman et al., 2019; Hacin, 2019; Hacin in Eman, 2014; Meško in Eman, 2016; Meško, Šifrer in Vošnjak, 2012; Pirnat in Meško, 2019) kažejo, da med ruralnimi in urbanih okolji prihaja do nekaterih razlik, povezanih z značilnostmi kriminalitete, strahom pred kriminaliteto itd. Slovenija leži na specifičnem geografskem območju, kjer je strogo razlikovanje med urbanih in ruralnimi okolji včasih oteženo (le dve slovenski mesti imata namreč več kot 100.000 prebivalcev). Vse to se odraža v pomanjkanju študij, ki bi se osredotočale na pojavnost, pogostost in lokacijo kaznivih dejanj na slovenskem podeželju. V poglavju zato analiziramo različne oblike kriminalitete in njeno gostoto v urbanih in ruralnih okoljih Slovenije ter ugotavljamo obstoj morebitnih razlik glede vrste in pogostosti kaznivih dejanj. Obenem se osredotočamo na zaznavanje groženj med policisti v urbanih in ruralnih okoljih v Sloveniji in analiziramo podatke, zbrane v dveh različnih obdobjih. Poglavje pa zaključujemo z razpravo o rezultatih študije in predlogi za nadaljnje raziskovanje.

2 Kriminaliteta v ruralnih in urbanih okoljih

Rogers in Pridemore (2016), ki sta teorijo družbene dezorganiziranosti preizkusila s preučevanjem kriminalitete v ruralnih skupnostih, ugotavljata, da so izsledki evropskih študij v nasprotju z ugotovitvami, ki jih je v zvezi z navedeno teorijo podala t. i. čikaška šola. Njuni izsledki so podobni tistim, do katerih so v svojih študijah prišli Donnermeyer (2016), Berg in Lauritsen (2015) ter Barnett in Mencken (2002), ki ugotavljajo, da je kriminaliteta v ruralnih okoljih izjemno raznolika in da so v teh okoljih pogostejša kazniva dejanja z »osebno konotacijo« (npr. nasilje v družini).

V primerjavi z urbanim okoljem sta za ruralno okolje na splošno značilni stabilnost prebivalstva ter večja rasna in narodnostna enovitost. Arthur (1991), Kowalski in Duffield (1990) ter Wilkinson (1984a, 1984b) ugotavljajo, da ruralnost ni »konstanta«, ki jo je mogoče vselej uporabiti za napovedovanje stopnje kriminalitete v teh okoljih, medtem ko je revščina, tako v ruralnem kot tudi v urbanem okolju, v

pozitivni korelaciji s kriminaliteto. Raziskovalci (Doucet in Lee, 2016; Lee, 2008; Sampson in Groves, 1989; Sampson et al., 1997) prav tako ugotavljajo, da je kriminaliteta v ruralnih okoljih odvisna od nestabilnosti prebivalstva (priseljavanje/izseljevanje), narodnostne heterogenosti in družinskih sporov. Behrendt, Porter in Vivian (2016) so po preučevanju dejavnikov, ki vplivajo na stopnjo kriminalitete na podeželju, ugotovili, da je kriminaliteta pogostejša v tistih ruralnih okoljih, ki se soočajo z visoko stopnjo brezposelnosti in nizko stopnjo izobrazbe (npr. avtohtona ljudstva v Avstraliji, Severni Ameriki, Romi ipd.). Za ta okolja so značilni tudi težke socialnoekonomske razmere (upadanje prebivalstva ter nizki dohodki ali revščina), alkoholizem, brezposelnost in pomanjkanje drugih družbenih dejavnosti, nezmožnost plačila denarnih kazni, pretirana prisotnost in intenzivnost delovanja policije ter omejeno poročanje o kriminaliteti, omejene možnosti kaznovanja, omejen dostop do alternativnih oblik kaznovanja in reševanja problemov ter slabo ekonomsko stanje in prenaseljenost. Poleg tega so za ruralna okolja z visoko stopnjo kriminalitete značilni tudi slabi odnosi znotraj lokalne skupnosti (npr. rasizem in segregacija na določenih območjih), nestabilni ali nepredvidljivi odnosi znotraj lokalne skupnosti (visok delež nasilnih kaznivih dejanj), potreba in želja po samoodločbi in avtonomiji (npr. Aborigini v Avstraliji) ter neurejeni odnosi med policijo in lokalno skupnostjo.

Na podeželju običajno opažamo tudi visoko stopnjo kriminalitete zoper kmetije in kmete, ki v urbanih okoljih pravzaprav ne obstaja, ker kmetij tam sploh ni. Med najpogostejša kazniva dejanja v ruralnih okoljih spadajo tatvine živine, žit, poljščin, volne, jajc, sadja, oreškov, zelenjave, školjk in drugih kmetijskih proizvodov; vlomi v stanovanjske hiše in gospodarska poslopja ter tatvine (npr. strojev, opreme, goriva, škropilnic, gnojil itd.); vandalizem na poljih ali objektih; goljufige (v zvezi s kmetijskimi proizvodi ali hipotekarnimi posojili); požigi; kršitve biološke varnosti; nezakonito odlaganje odpadkov; kraja vode in lesa iz naravnih habitatov; gojenje marihuane ali proizvodnja prepovedanih drog na kmetijskih zemljiščih; zloraba živali, včasih pa tudi delavcev na kmetiji; in nezakonit lov (to je na podeželju pogost pojav, do katerega lahko pride zaradi slabega ekonomskega položaja posameznika, lahko pa gre tudi za dejavnost organizirane kriminalitete) (Barclay, 2016; Bunei et al., 2014; Ceccato in Dolmen, 2013; Donnermeyer in Barclay, 2005; Lovell, 2016; Nicholson, 2015; Pohja-Mykrä, 2016). Kmetje kaznivih dejanj običajno ne prijavijo policiji, kar je lahko posledica pomanjkanja informacij oziroma ozaveščenosti ali prepričanja v neuspešnost (nezainteresiranost) policije pri obravnavi kaznivega

dejanja. Zato včasih prihaja do maščevanja storilcu kaznivega dejanja, pri katerem gre za obliko vigilantizma oziroma jemanja pravice v svoje roke (Lovell, 2016).

Za ruralna okolja je v primerjavi z urbanih območji značilen tudi višji delež določenih oblik nasilja nad ženskami, kot so spolni napadi, posilstva ter fizično in psihično nasilje. Weisheit in Wells (2005) sta preučevala več umorov, povezanih z nasiljem v družini, ki so se dogajali na ameriškem podeželju, in prišla do podobnih zaključkov kot Ellis in DeKeseredy (1997). Težava je v tem, da nasilje v ruralnem okolju ostaja skrito ali prikrito, zaradi česar imajo ženske manj možnosti, da bi poiskale ali prejele ustrezno pomoč. Značilnost podeželja je tudi v tem, da se v večini ljudje med seboj poznajo, kar v primeru nasilja nad ženskami predstavlja dodaten razlog, da žrtve tega ne prijavijo pristojnim institucijam.

Evans, Smokowski in Cotter (2016) v povezavi z mladoletniškim prestopništvom ugotavljajo, da se »klasično« ustrahovanje v ruralnih okoljih pojavlja pogosteje kot spletno nadlegovanje in da vandalizem ni tako pogost kot v urbanih okoljih. Weisheit in Brownstein (2016) obenem navajata, da so ruralna okolja, zlasti zelo odmaknjena podeželska območja, idealna za gojenje konoplje in pridelavo marihuane (npr. v gozdovih, na odmaknjenih poljih ali neobdelanih zemljiščih, kjer je mogoče konopljo posejati med druge rastline, ipd.) ter proizvodnjo metamfetaminov.

Hacin (2019) je primerjal kriminaliteto v ruralnih in urbanih okoljih v Sloveniji ter ugotovil, da v obeh okoljih prevladuje premoženjska kriminaliteta. Primerjava mestnih in vaških občin je pokazala, da so v mestnih občinah bolj pogosta kazniva dejanja zoper človečnost in človekovo zdravje ter premoženje, v vaških občinah pa kazniva dejanja zoper življenje in telo, spolno nedotakljivost, zakonsko zvezo, družino in otroke, varnost javnega prometa ter okolje, prostor in naravne dobrine. Podobno o kriminaliteti v mestih ugotavlja Pirnat (2021), ki je v študiji v Ljubljani ugotovila, da je kriminaliteta v mestih zgoščena na območjih, ki so najbolj urbanizirana, še posebno v strogem centru mest. Za tovrstna območja je značilna visoka stopnja gostote prebivalstva, kar povečuje posameznikovo anonimnost. Za urbana okolja je značilno, da je večja stopnja brezposelnosti povezana z večjo stopnjo premoženjske kriminalitete (npr. vlomi in tatvine) in tudi s kriminaliteto z elementi nasilja (npr. ropi, fizični napadi, umori).

Zagotavljanje lokalne varnosti poteka v okviru občine, pri čemer ima policija praviloma glavno vlogo (Pirnat in Meško, 2019). Za varnost lokalne skupnosti skrbijo različni organi in službe, in sicer: policija, civilna zaščita, gasilci, reševalci nujne medicinske pomoči, redarske službe in v izrednih primerih tudi vojska. V modelu policijskega dela v skupnosti je poudarjeno sodelovanje policije in prebivalstva (Hacin in Eman, 2020), saj je policija brez pomoči prebivalstva manj uspešna pri odkrivanju kriminalitete in zagotavljanju varnosti na splošno. Meško in Hacin (2018) sta poudarila, da mora policija sama zagotoviti nadzor, saj ima velik vpliv na stanje kriminalitete v lokalni skupnosti.

V zvezi z izvajanjem policijske dejavnosti na podeželju številni raziskovalci (Jones, Lithopoulos in Ruddell, 2016; Yarwood in Wooff, 2016) poudarjajo, da se sistem delovanja policije in kazenskega pravosodja v ruralnih okoljih razlikuje od sistema v urbanih okoljih – majhnost in medsebojna povezanost ruralnih skupnosti namreč vpliva na strogost in temeljitost policije, ki je običajno prizanesljivejša kot v urbanih okoljih. V ruralnih okoljih vladajo ekonomski, socialni in kulturni dejavniki, ki so značilni za majhne skupnosti in narekujejo odziv policije ter drugih državnih organov. Zaradi omejenih virov financiranja je odziv teh organov počasnejši in običajno tudi dražji. Obenem pa policisti in ostali predstavniki oblasti izhajajo iz istega vaškega socialnega okolja, kar vpliva na njihovo presojo in odločanje. Eman s sodelavci (2019) je izpostavila, da pridobitev zaupanja in spoštovanja pri prebivalcih, predstavlja temeljni element uspešne policijske dejavnosti v ruralnih okoljih, ki vodi v sodelovanje med prebivalci in policijo.

Jones in sodelavci (2016) opozarjajo, da na policijsko delo v skupnosti vpliva tudi zgodovina posameznega ruralnega območja (npr. avtohtoni prebivalci v Avstraliji in Severni Ameriki). Družbene skupine, ki živijo na teh območjih, se običajno soočajo s težkimi socialnoekonomskimi razmerami, ki vplivajo na večjo pojavnost nasilja in kriminalitete v teh okoljih, obenem pa je lokalno prebivalstvo deležno popustljivejše obravnave v sistemu kazenskega pravosodja in ima posledično slabše odnose s policijo (zlasti, če je bila ta v preteklosti nasilna). Zato je pomembno, da policija v teh okoljih najprej (ponovno) pridobi zaupanje in spoštovanje prebivalstva.

Yarwood in Wooff (2016) ugotavljata, da se je prisotnost policije v ruralnih okoljih povečala zaradi vsesplošne modernizacije življenja, pri čemer se pričakuje, da bodo policisti izpolnili dva konkretna pogoja, in sicer »vidnost« in »odgovornost« (Yarwood, 2003, 2008). Čeprav je obseg kriminalitete na podeželju manjši, pa je treba upoštevati specifične lastnosti ruralnega okolja in naravo operativnega dela policije (Gilling 2011; Rudell in Lithopoulos, 2016; Wooff, 2015; Yarwood in Gardner, 2000). Ruddell (2015) poudarja, da so policisti na podeželju »strokovnjaki za vse«, ki se morajo odzivati na vsak naznanjen dogodek, čeprav spada na njihovo področje dela le približno 30 % prijav. Smith in McElwee (2013) ugotavljata, da je ena od težav, s katerimi se soočajo policisti na podeželju, vzdrževanje socialne distance (problematika pretiranega ali nezadostnega izvajanja policijske dejavnosti). Poleg tega so nekatere skupnosti zaradi svojega gospodarskega in družbenega razvoja bolj »odporne« na kriminaliteto. V Združenem kraljestvu so se vzpostavila številna partnerstva in programi za zmanjšanje občutka izolacije in osamljenosti v ruralnih okoljih ter za preprečevanje kriminalitete ali strahu pred kriminaliteto (Yarwood in Wooff, 2016). Pojavlja se tudi vprašanje, kdo je dejansko odgovoren za izvajanje policijske dejavnosti na podeželju (Yarwood, 2011) ter kakšne so vizije in smernice, ki jih policija oblikuje in izvaja na podeželju (Gilling, 2011), kar jasno kaže, da se vzpostavljajo zametki za uveljavljanje pluralne policijske dejavnosti.

3 Slovenska policija

Slovenska policija je bila po razpustitvi nekdanje milice leta 1992 ustanovljena kot organ v sestavi Ministrstva za notranje zadeve. Začetki vzpostavljanja policije na ozemlju Slovenije segajo v 19. stoletje, ko je bila Slovenija del avstrijskega cesarstva (ustanovitev orožnikov po francoskem vzoru). Slovenija je bila po drugi svetovni vojni ena od federativnih republik socialistične Jugoslavije. Policijske enote, ki so delovale v obdobju pred drugo svetovno vojno, so bile razpuščene, njihovo vlogo pa je prevzela milica, ki je bila pod močnim vplivom partijske politike. Osamosvojitve Slovenije je leta 1991 privedla do korenitih sprememb v policijski organizaciji, ki se je depolitizirala, vse večji poudarek pa je bil namenjen varstvu človekovih pravic (Kolenc, 2002). Meško in Lobnikar (2018) navajata, da so bile reforme sprva sicer simbolne (npr. preimenovanje nekdanje milice v policijo, sprememba položajnih oznak in simbolov policije ipd.), vendar jim je leta 1998

sledilo sprejetje Zakona o policiji,¹ ki je na novo opredelil policijska pooblastila in uvedel civilni nadzor nad delom policije. Poleg tega je Generalna policijska uprava postala samostojen organ znotraj Ministrstva za notranje zadeve. Leta 2013 je bila sprejeta nova zakonodaja, ki je bila namenjena decentralizaciji policije in uvajanju policijskega dela v skupnosti ter obveščevalno vodene policijske dejavnosti.

Policijo v sedanji obliki vodi generalni direktor policije, njena dejavnost pa je organizirana na treh ravneh, in sicer na državni ravni (Generalna policijska uprava), regionalni ravni (policijske uprave) in lokalni ravni (policijske postaje). Leta 2018 je bilo v slovenski policiji zaposlenih 8.204 oseb, od katerih je bilo 5.458 uniformiranih policistov, 1.712 neuniformiranih policistov in 1.034 ostalih delavcev policije (Ministrstvo za notranje zadeve, Policija, 2019a). Organe in delo policije urejata Zakon o policiji² ter Zakon o organiziranosti in delu v policiji.³ Število kaznivih dejanj, ki jih je obravnavala policija, se je z 89.511 v letu 2009 zmanjšalo na 55.026 v letu 2019. Med najpogostejše obravnavane oblike kriminalitete spadajo kazniva dejanja zoper premoženje, kazniva dejanja zoper življenje in telo ter kazniva dejanja, povezana s prepovedanimi drogami (Generalna policijska uprava, 2020; Ministrstvo za notranje zadeve, Policija, 2019b). Policija od leta 2015 zaradi migracijske krize izvaja okrepljen nadzor slovenske meje s Hrvaško (Meško, Hacin, Pimat in Eman, 2018).

Policijska dejavnost je v Sloveniji močno odvisna od okolja, v katerem delujejo policisti. V preteklih nekaj letih je podeželje postalo življenjsko okolje številnih delavcev, ki se vozijo na delo, in starejših, ki se tja preselijo po upokojitvi (Barbič, 2005). Tovrstne selitve za Slovence ne predstavljajo posebnega izziva, saj so identitetno in kulturno močno povezani s podeželjem, tudi če živijo v mestih (Uršič, 2015). Selitev prebivalstva in demografske spremembe v ruralnih okoljih lahko privedejo do ogrožanja varnosti in pojava posebnih oblik kriminalitete, ki jih podeželje v preteklosti ni poznalo. Slovenski policisti se na podeželju soočajo z edinstvenimi izzivi, zaradi česar se njihovo delo razlikuje od dela kolegov, ki delujejo na primestnih in mestnih območjih. Pogostejše prihajajo v neposreden stik z občani, ki jih velikokrat osebno poznajo, na policijskih postajah v ruralnih okoljih je običajno manj zaposlenih, odzivni čas interventnega ukrepanja je zaradi oddaljenosti

---

¹ Zakon o policiji (ZPol), Uradni list RS, št. 49/1998.

² Zakon o policiji (ZPol), Uradni list RS, št. 66/2009.

³ Zakon o organiziranosti in delu v policiji (ZODPol), Uradni list RS, št. 15/2013.

nekaterih ruralnih okolij daljši itd. (Adams, 2019; Pierce, 2001; Ricciardelli, 2018; Weisheit, Wells in Falcone, 1994; Yarwood in Mawby, 2011). Značilnosti kriminalitete v urbanih in ruralnih okoljih v obdobju od leta 2010 do leta 2018 so predstavljene v naslednjem poglavju.

4 Pregled kriminalitete v urbanih in ruralnih okoljih

V tabeli 1 so predstavljene značilnosti kriminalitete v ruralnih in urbanih okoljih, ki jih je slovenska policija obravnavala v obdobju od leta 2010 do leta 2019. Na splošno je število kaznivih dejanj upadlo z 90.004 v letu 2010 na 55.026 v letu 2019 (kar pomeni, da se je delež kaznivih dejanj zmanjšal za 38,9 %).⁴ V obravnavanem obdobju se je povečalo število kaznivih dejanj zoper 1) človečnost, 2) delovno razmerje in socialno varnost, 3) uradno dolžnost, javna pooblastila in javna sredstva, 4) splošno varnost ljudi in premoženja ter 5) varnost javnega prometa. Število kaznivih dejanj zoper volilno pravico in volitve, vojaško dolžnost, obrambo države in suverenost Republike Slovenije in njeno demokratično ustavno ureditev je ostalo enako, medtem ko se je obseg ostalih oblik kriminalitete zmanjšal.

Število kaznivih dejanj v mestnih občinah se je s 50.748 v letu 2010 zmanjšalo na 30.296 v letu 2019 (kar pomeni, da se je delež kaznivih dejanj znižal za 40,3 %). V obravnavanem obdobju se je povečalo število kaznivih dejanj zoper 1) človečnost, 2) čast in dobro ime, 3) spolno nedotakljivost, 4) delovno razmerje in socialno varnost, 5) uradno dolžnost, javna pooblastila in javna sredstva, 6) splošno varnost ljudi in premoženja ter 7) okolje, prostor in naravne dobrine. Število kaznivih dejanj zoper volilno pravico in volitve, vojaško dolžnost, obrambo države in suverenost Republike Slovenije in njeno demokratično ustavno ureditev je ostalo enako, število vseh ostalih vrst kaznivih dejanj pa je upadlo.

Število kaznivih dejanj v podeželskih občinah,⁵ ki je leta 2010 znašalo 39.256, se je v letu 2019 zmanjšalo na 24.730 (kar predstavlja 37,0 % padec). V obravnavanem obdobju se je povečalo število kaznivih dejanj zoper 1) človečnost, 2) delovno razmerje in socialno varnost, 3) uradno dolžnost, javna pooblastila in javna sredstva,

---

⁴ Število kaznivih dejanj, ki jih je obravnavala slovenska policija, se razlikuje od števila preiskanih kaznivih dejanj.

⁵ V Sloveniji se za neurbane občine uradno ne uporablja noben poseben izraz (tako se v razmerju do mestne občine uporablja zgolj izraz občina). Zaradi lažjega razlikovanja med obema kategorijama občin se v nadaljevanju uporablja izraz podeželska občina.

4) splošno varnost ljudi in premoženja ter 5) varnost javnega prometa. Število kaznivih dejanj zoper volilno pravico in volitve, vojaško dolžnost in obrambo države ter zoper mednarodno pravo se ni spremenilo, medtem ko se je obseg ostalih oblik kriminalitete zmanjšal.

V mestnih in podeželskih občinah je prevladovala premoženjska kriminaliteta, ki so ji sledila kazniva dejanja zoper delovno razmerje in socialno varnost, gospodarstvo, človekove pravice in svoboščine ter zakonsko zvezo, družino in otroke. Primerjava različnih oblik kriminalitete v mestnih in podeželskih občinah v obdobju od leta 2010 do leta 2019 je pokazala, da so kazniva dejanja zoper 1) premoženje, 2) delovno razmerje in socialno varnost in 3) pravosodje bolj pogosta v mestnih občinah. Na drugi strani pa so za podeželske občine bolj značilna kazniva dejanja zoper 1) življenje in telo, 2) spolno nedotakljivost, 3) zakonsko zvezo, družino in otroke ter 4) okolje, prostor in naravne dobrine. V nadaljevanju predstavljamo empirični del študije o zaznavanju groženj pri policistih v urbanem in ruralnem okolju.

Tabela 1: Obravnavana kazniva dejanja v mestnih in podeželskih občinah v obdobju od leta 2010 do leta 2019

Vrsta kaznivega dejanja	Občina	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019
KD zoper človečnost	Mestna	3	3	3	2	4	47	31	34	60	10
	Podeželska	1	4	3	37	0	4	1	33	13	3
KD zoper življenje in telo	Mestna	1.120	958	938	863	811	731	608	620	669	674
	Podeželska	1.276	1.249	1.283	1.139	998	942	985	888	967	963
KD zoper človekove pravice in svobosčine	Mestna	1.620	1.554	1.791	483	768	566	651	710	841	938
	Podeželska	2.469	2.384	1.108	577	457	463	1.248	1.243	1.243	1.353
KD zoper volilno pravico in volitve	Mestna	0	0	1	1	1	0	0	0	0	0
	Podeželska	0	1	0	2	4	1	11	0	1	0
KD zoper čast in dobro ime	Mestna	31	56	61	62	63	43	43	57	29	36
	Podeželska	48	52	38	72	32	43	67	47	35	33
KD zoper spolno nedotakljivost	Mestna	160	137	160	169	129	131	125	166	141	178
	Podeželska	319	340	223	231	176	141	227	262	212	289
KD zoper človekovo zdravje	Mestna	1.070	892	1.144	1.187	963	1.086	820	798	836	744
	Podeželska	884	821	803	722	900	822	815	990	803	635
KD zoper zakonsko zvezo, družino in otroke	Mestna	2.316	2.279	2.679	2.252	2.072	2.127	771	777	824	882
	Podeželska	3.721	3.511	3.893	3.905	4.006	3.051	1.694	1.538	1.958	1.665
KD zoper delovno razmerje in socialno varnost	Mestna	176	526	1.337	1.388	3.824	1.626	1.702	865	881	1.919
	Podeželska	473	963	907	1.978	2.105	1.200	1.497	611	788	639
KD zoper premoženje	Mestna	35.060	35.921	36.937	37.745	35.242	27.491	23.176	21.903	22.529	21.465
	Podeželska	22.806	23.075	26.068	27.047	22.274	16.740	18.573	16.928	15.601	14.893
KD zoper gospodarstvo	Mestna	6.020	5.531	4.753	5.280	3.619	2.924	2.493	2.578	2.011	1.665
	Podeželska	3.468	3.041	2.649	3.702	3.169	2.225	1.893	2.744	2.183	1.698
KD zoper pravni promet	Mestna	1.948	1.533	1.471	1.696	1.965	2.079	828	1.421	537	838
	Podeželska	2.104	1.454	1.694	1.344	1.503	2.921	1.167	1.152	1.413	1.017

KD zoper javno uridno dolžnost, javna pooblastila in javna sredstva	Mestna	90	139	107	172	325	279	305	155	70	175
	Podruželska	129	172	83	128	411	113	92	82	42	173
KD zoper pravosodje	Mestna	288	169	138	137	154	160	128	122	108	183
	Podruželska	197	204	188	165	195	150	170	128	134	35
KD zoper javni red in mir	Mestna	694	724	828	757	616	478	590	427	520	428
	Podruželska	1.004	1.044	821	583	603	522	518	500	588	947
KD zoper vojaško dolžnost	Mestna	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
	Podruželska	0	0	0	1	0	0	0	0	0	0
KD zoper splošno varnost ljudi in premoženja	Mestna	107	126	87	109	111	93	89	91	107	124
	Podruželska	187	171	177	152	138	143	185	208	198	222
KD zoper varnost javnega prometa	Mestna	17	26	17	12	20	11	12	23	15	8
	Podruželska	23	35	30	24	36	30	24	31	40	48
KD zoper okolje, prostor in naravne dobrine	Mestna	26	52	31	48	35	36	30	27	31	28
	Podruželska	147	144	131	181	120	157	114	124	131	117
KD zoper suverenost Republike Slovenije in njeno demokratično ustavno ureditev	Mestna	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
	Podruželska	0	0	0	0	0	0	0	0	2	0
KD zoper obrambno moč države	Mestna	0	0	0	0	1	0	0	0	0	0
	Podruželska	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
KD zoper mednarodno pravo	Mestna	2	2	0	1	2	0	0	0	0	1
	Podruželska	0	1	0	0	0	1	0	0	0	0
Skupaj (mestne občine)		50.748	50.628	52.483	52.364	50.725	39.908	32.404	30.774	30.209	30.296
Skupaj (podruželske občine)		39.256	38.666	40.099	41.989	37.127	29.669	29.279	27.509	26.352	24.730
Skupaj		90.004	89.294	92.582	94.353	87.852	69.577	61.683	58.283	56.561	55.026

vir: Generalna policijska uprava, 2020.

5 Metodologija

V študiji, ki temelji na rezultatih anketiranja, izvedenega v okviru študije o zagotavljanju varnosti na lokalni ravni (Meško, Sotlar, Lobnikar, Jere in Tominc, 2012), se osredotočamo na zaznavanje varnostnih groženj med policisti v različnih kulturnih okoljih. Sodelovanje policistov v študiji je bilo prostovoljno in anonimno. Anketiranje je potekalo od novembra 2011 do januarja 2012 in spomladi leta 2017. V osmih policijskih upravah smo za potrebe anketiranja izbrali 24 policijskih postaj (osem manjših, osem srednje velikih in osem velikih policijskih postaj). Osem policijskih postaj je delovalo v urbanih okoljih (Kranj, Maribor, Nova Gorica, Ljubljana, Celje, Novo mesto, Koper, Murska Sobota), 16 policijskih postaj pa je bilo v ruralnih okoljih (Škofja Loka, Jesenice, Ajdovščina, Gorišnica, Vrhnika, Gornji Petrovci, Domžale, Bovec, Kozina, Trebnje, Radlje ob Dravi, Šmarje pri Jelšah, Sežana, Dolenjske Toplice, Lendava, Podlehnik). Anketiranje je v obeh preučevanih obdobjih potekalo na istih policijskih postajah. Komandirji policijskih postaj so s policisti sklicali sestanke, na katerih so policisti po predstavitvi ciljev študije izpolnili anketni vprašalnik. Policisti so vprašalnik izpolnili v sklopu rednih delovnih sestankov. Zbrani podatki so bili vneseni v podatkovno bazo in obdelani s statističnim programom SPSS.

5.1 Vzorec

Vzorec iz leta 2011 temelji na podatkih, pridobljenih z anketiranjem 581 policistov na 24 policijskih postajah. Ta vzorec je predstavljal 7,1 % povprečnega števila policistov v letu 2011 (v slovenski policiji je bilo leta 2011 zaposlenih 8.808 oseb). Približno 46 % anketirancev je delo opravljalo na policijskih postajah v ruralnem okolju. Med anketiranci je bilo več kot 80 % moških,⁶ približno polovica anketirancev pa je bilo starih od 31 do 45 let (leta 2011 so bili policisti v povprečju stari 38,1 leto). Četrtnina anketirancev (25,1 %) je zaključila eno izmed višješolskih ravni izobraževanja (leta 2011 je imelo 27,5 % vseh policistov v slovenski policiji eno izmed oblik višješolske izobrazbe) (Ministrstvo za notranje zadeve, Policija, 2012). Več kot tretjina anketirancev (37,9 %) je bila v policiji zaposlena več kot 16 let. Polovica anketirancev (50,4 %) je navedla, da je njihov osebni dohodek približno

---

⁶ Leta 2011 je bilo v slovenski policiji zaposlenih 2.116 žensk (24,0 %) in 6.692 moških (76,0 %) (Ministrstvo za notranje zadeve, Policija, 2012).

enak povprečni mesečni plači v Sloveniji (988 EUR). Manj kot polovica anketirancev (46,6 %) je delo policista opravljala v urbanem okolju (na policijski postaji, ki je v eni od mestnih občin).

Vzorec iz leta 2017 je zajemal 520 policistov s 24 policijskih postaj. Ta vzorec je predstavljal 6,3 % povprečnega števila policistov v letu 2017 (v slovenski policiji je bilo leta 2017 zaposlenih 8.204 oseb). Skoraj 47 % anketirancev je delo opravljalo na policijskih postajah v ruralnem okolju. Več kot 80 % anketirancev je bilo moškega spola,⁷ skoraj dve tretjini anketirancev (64,0 %) pa je spadalo v starostno skupino od 31 do 45 let (leta 2017 so bili policisti v povprečju stari 41,7 let). Približno 40 % anketirancev je imelo eno izmed oblik višješolske izobrazbe (leta 2017 je bilo višješolsko izobraženih 29,1 % vseh policistov v slovenski policiji) (Ministrstvo za notranje zadeve, Policija, 2018). Več kot polovica anketirancev (57,1 %) je bila v policiji zaposlena več kot 16 let. Malce manj kot polovica vseh anketirancev je navedla, da je njihov osebni dohodek približno enak povprečni mesečni plači v Sloveniji (1.087 EUR). Manj kot polovica anketirancev (46,9 %) je delo policista opravljala v urbanem okolju (na policijski postaji, ki je v eni od mestnih občin). Značilnosti obeh vzorcev so predstavljene v tabeli 2.

---

⁷ Leta 2017 je bilo v slovenski policiji zaposlenih 2.082 žensk (25,4 %) in 6.122 moških (74,6 %) (Ministrstvo za notranje zadeve, Policija, 2018).

Tabela 2: Opis vzorca

Spremenljivka		2011 (n = 581)				2017 (n = 520)			
		Ruralno okolje		Urbano okolje		Ruralno okolje		Urbano okolje	
		n	%	n	%	n	%	n	%
Spol	Moški	264	45,4	228	39,2	231	44,4	211	40,6
	Ženske	43	7,4	41	7,1	43	8,3	32	6,1
	Brez odgovora	5 (0,9 %)				3 (0,6 %)			
Starost (v letih)	< 30	95	16,4	99	17,1	24	4,6	25	4,8
	31–45	171	29,4	134	23,1	177	34,0	156	30,0
	46 <	31	5,3	28	4,8	72	13,9	61	11,7
	Brez odgovora	23 (3,9 %)				5 (1,0 %)			
Izobrazba	Srednješolska ali nižja izobrazba	227	39,1	191	32,8	168	32,3	136	26,1
	Višješolska strokovna ali višja izobrazba	73	12,6	73	12,6	106	20,4	106	20,4
	Brez odgovora	17 (2,9 %)				4 (0,8 %)			
Delovna doba	< 5	69	11,9	63	10,8	12	2,3	15	2,9
	6–10	71	12,2	55	9,5	54	10,4	47	9,0
	11–15	52	8,9	41	7,1	49	9,4	37	7,1
	16 <	111	19,1	109	18,8	155	29,8	142	27,3
	Brez odgovora	10 (1,7 %)				9 (1,8 %)			
Dohodek	Nižji od povprečja	163	28,1	130	22,4	119	22,9	113	21,7
	Povprečen	99	17,0	89	15,3	94	18,1	79	15,2
	Višji od povprečja	39	6,7	38	6,5	51	9,8	43	8,3
	Brez odgovora	23 (4,0 %)				21 (4,0 %)			

V nadaljevanju so opisane spremenljivke, ki so bile vključene v faktorsko analizo.

5.2 Faktorji

V tabeli 3 so predstavljene spremenljivke, ki smo jih najprej vključili v faktorsko analizo (metoda glavnih komponent; rotacija Varimax), nato pa analizirali z regresijsko analizo.

Tabela 3: Opis spremenljivk, vključenih v faktorjsko analizo

Spremenljivka	2011				2017			
	Ruralno okolje		Urbano okolje		Ruralno okolje		Urbano okolje	
	M	S. O.	M	S. O.	M	S. O.	M	S. O.
<i>Občutke varnosti v soseski</i> ($\alpha = 0,85$; KMO = $0,77$; var. = $69,24\%$) ^a	3,48	0,74	2,99	0,69	3,50	0,80	3,12	0,72
Prebivalci se v soseski počutijo sproščeno.	3,38	0,89	2,91	0,81	3,39	0,93	2,97	0,81
Prebivalci se počutijo varno.	3,65	0,91	3,21	0,84	3,69	0,87	3,35	0,82
Ko se ponoči sprehajajo po soseski, se prebivalci počutijo varno.	3,70	0,92	3,23	0,91	3,81	0,92	3,36	0,85
Ko koga ni doma, se lahko zanesse na sosedce, da bodo pazili na njegov dom oziroma pazili na morebitne težave.	3,16	0,92	2,65	0,89	3,29	0,94	2,79	0,98
<i>Ogrevanje varnosti (slioraba alkohola)</i> ($\alpha = 0,89$; KMO = $0,68$; var. = $81,51\%$) ^b	2,43	0,81	3,05	0,92	2,45	0,75	2,87	0,77
Hrup ali glasna glasba iz lokalov.	2,50	0,88	3,13	0,98	2,54	0,88	3,04	0,92
Hrup ali glasna glasba z zasebnih zabav.	2,50	0,88	3,13	0,98	2,47	0,87	2,87	0,89
Priradive na prostem ponoči.	2,28	0,89	2,84	1,00	2,35	0,85	2,68	0,88
<i>Ogrevanje varnosti (slioraba alkohola)</i> ($\alpha = 0,86$; KMO = $0,77$; var. = $70,04\%$) ^b	3,18	0,83	3,58	0,89	3,17	0,78	3,48	0,79
Zloraba alkohola.	3,50	0,93	3,54	0,99	3,50	0,94	3,54	0,94
Točenje alkohola mladoletnim osebam.	3,15	0,95	3,56	0,99	2,91	0,95	3,22	0,97
Točenje alkohola pijanim osebam.	3,15	0,95	3,5	0,99	3,54	0,95	3,61	0,96
Pijančevanje na javnih mestih.	2,94	0,97	3,71	1,07	2,83	1,01	3,55	1,05
<i>Socialnoekonomska pritegnjenost</i> ($\alpha = 0,82$; KMO = $0,66$; var. = $73,52\%$) ^b	3,69	0,86	3,81	0,87	3,24	0,79	3,31	0,87
Gospodarsko nazadovanje.	3,39	1,11	3,53	1,07	3,09	1,02	3,14	1,04
Brezposelnost.	3,88	0,93	4,02	0,97	3,36	0,91	3,47	1,02
Revsčina.	3,73	0,96	3,84	1,03	3,23	0,93	3,35	1,00

Spremenljivka	2011						2017					
	Ruralno okolje			Urbano okolje			Ruralno okolje			Urbano okolje		
	M		S. O.	M		S. O.	M		S. O.	M		S. O.
Strategija policijskega dela v skupnosti (cilji)* ($\alpha = 0,87$; KMO = 0,66; var. = 68,72 %) ^c	-	-	-	-	-	-	3,14	0,76	3,05	3,05	0,76	0,76
Več partnerskega sodelovanja z lokalno skupnostjo.	-	-	-	-	-	-	3,14	0,84	2,97	2,97	0,86	0,86
Več partnerskega sodelovanja z državnimi organi.	-	-	-	-	-	-	3,15	0,79	3,00	3,00	0,85	0,85
Več partnerskega sodelovanja s predstavniki civilne družbe.	-	-	-	-	-	-	3,14	0,80	2,97	2,97	0,84	0,84
Večja vidnost in okrepljena prisotnost policistov v lokalni skupnosti.	-	-	-	-	-	-	3,18	1,03	2,93	2,93	1,03	1,03
Povečanje občutka varnosti med občani,	-	-	-	-	-	-	3,29	0,93	3,13	3,13	0,89	0,89
Povečanje zaupanja v delo policije.	-	-	-	-	-	-	3,26	0,93	3,17	3,17	0,94	0,94
Povečanje zadovoljstva z delom policije.	-	-	-	-	-	-	3,25	0,91	3,17	3,17	0,93	0,93

* Faktor je bil izračunan na podlagi podatkov, pridobljenih z anketiranjem policistov leta 2017.

^a Lestvica od 1 – *sploh se ne strinjam* do 5 – *popolnoma se strinjam*.

^b Lestvica od 1 – *sploh ni problem* do 5 – *zelo velik problem*.

^c Lestvica od 1 – *cilji sploh niso doseženi* do 5 – *cilji so v celoti doseženi*.

6 Rezultati

V tabeli 4 so prikazani rezultati diskriminantne analize. Wilksova lambda (0,83; $p < 0,001$) razkriva, da je leta 2011 obstajala statistično značilna razlika med zaznavami virov ogrožanja varnosti, ki so jih navedli policisti v ruralnih in urbanih okoljih. Rezultati kažejo, da spremenljivke *občutek varnosti v soseski* (66,87; $p < 0,001$), *ogrožanje varnosti (javni red in mir)* (74,13; $p < 0,001$) ter *ogrožanje varnosti (zloraba alkohola)* (32,44; $p < 0,001$) vplivajo na razlikovanje med skupinama. Primerjava med policisti v ruralnem in urbanem okolju razkriva, da je zaznavanje občutka varnosti v soseskah med policisti v ruralnem okolju bolj pozitivno, medtem ko policisti, ki delujejo v urbanem okolju, ogrožanje varnosti zaradi kršitev javnega reda in miru ter zlorabe alkohola zaznavajo kot večjo grožnjo. Iz klasifikacije odgovorov policistov je razvidno, da je bilo pravilno razvrščenih 71,1 % anketirancev (63,1 % policistov v urbanih okoljih in 78,1 % policistov v ruralnih okoljih). Rezultati klasifikacije kažejo, da imajo policisti v ruralnih okoljih enotnejša stališča, obenem pa je 36,9 % policistov iz urbanih okolij izrazilo podobna stališča kot njihovi kolegi iz ruralnih okolij. Po drugi strani pa ima podobna stališča kot policisti iz urbanih okolij le 21,9 % njihovih kolegov iz ruralnih okolij.

Tabela 4: Diskriminantna analiza: Zaznava virov ogrožanja varnosti med policisti v ruralnih in urbanih okoljih leta 2011

Spremenljivka	Ruralno okolje		Urbano okolje		Wilksova lambda	F
	M	S. O.	M	S. O.		
Občutek varnosti v soseski	3,48	0,74	2,99	0,69	0,89	66,87***
Ogrožanje varnosti (javni red in mir)	2,43	0,81	3,05	0,92	0,89	74,13***
Ogrožanje varnosti (zloraba alkohola)	3,18	0,83	3,58	0,89	0,95	32,44***
Socialnoekonomska prikrajšanost	3,69	0,86	3,81	0,87	0,99	2,85
Wilksova lambda	0,83***					

* $p < 0,05$; ** $p < 0,01$; *** $p < 0,001$.

V tabeli 5 so prikazani rezultati diskriminantne analize podatkov, zbranih leta 2017. Wilksova lambda (0,89; $p < 0,001$) razkriva statistično značilno razliko med zaznavami virov ogrožanja varnosti, ki so jih navedli policisti v ruralnih in urbanih okoljih. Rezultati kažejo, da spremenljivke *občutek varnosti v soseski* (32,50; $p < 0,001$),

ogrožanje varnosti (*javni red in mir*) (41,04; $p < 0,001$) ter *ogrožanje varnosti (zloraba alkohola)* (19,72; $p < 0,001$) vplivajo na razlikovanje med skupinama. Iz primerjave med policisti v ruralnem in urbanem okolju je razvidno, da je zaznavanje občutka varnosti v soseskah med policisti v ruralnem okolju bolj pozitivno, medtem ko policisti, ki delujejo v urbanem okolju, ogrožanje varnosti zaradi kršitev javnega reda in miru ter zlorabe alkohola dojemajo kot večjo grožnjo. Iz klasifikacije odgovorov policistov je razvidno, da je bilo pravilno razvrščenih 63,1 % anketirancev (56,6 % policistov v urbanih okoljih in 68,8 % policistov v ruralnih okoljih). Rezultati klasifikacije kažejo, da imajo policisti v ruralnih okoljih enotnejša stališča, pri čemer je 43,4 % policistov iz urbanih okolij izrazilo podobna stališča kot njihovi kolegi iz ruralnih okolij. Le 31,2 % policistov iz ruralnih okolij pa ima podobna stališča kot njihovi kolegi iz urbanih okolij.

Tabela 5: Diskriminantna analiza: Zaznava virov ogrožanja varnosti med policisti v ruralnih in urbanih okoljih leta 2017

Spremenljivka	Ruralno okolje		Urbano okolje		Wilksova lambda	F
	M	S. O.	M	S. O.		
Občutek varnosti v soseski	3,50	0,80	3,12	0,72	0,94	32,50***
Ogrožanje varnosti (<i>javni red in mir</i>)	2,45	0,75	2,87	0,77	0,93	41,04***
Ogrožanje varnosti (<i>zloraba alkohola</i>)	3,17	0,78	3,48	0,79	0,96	19,72***
Socialnoekonomska prikrajsanost	3,24	0,79	3,31	0,87	0,99	1,01
Strategija policijskega dela v skupnosti (cilji)	3,14	0,76	3,05	0,76	0,99	1,61
Wilksova lambda	0,89***					

* $p < 0,05$; ** $p < 0,01$; *** $p < 0,001$.

Tabela 6 prikazuje rezultate diskriminantne analize. Wilksova lambda (0,92; $p < 0,001$) razkriva obstoj statistično značilne razlike med zaznavami virov ogrožanja varnosti, ki so jih policisti v ruralnih okoljih navedli leta 2011 in leta 2017. Rezultati kažejo, da spremenljivka *socialnoekonomska prikrajsanost* (44,07; $p < 0,001$) vpliva na razlikovanje med skupinama. Primerjava med podatki, ki so bili med policisti v ruralnem okolju zbrani leta 2011 in 2017, kaže, da so policisti, ki delujejo v ruralnem okolju, leta 2017 menili, da socialnoekonomska prikrajsanost pomeni večjo grožnjo varnosti kot leta 2011. Iz klasifikacije odgovorov policistov izhaja, da je bilo pravilno

razvrščenih 62,6 % odgovorov (70,3 % policistov v letu 2011 in 54,0 % policistov v 2017). Rezultati klasifikacije kažejo, da so imeli policisti leta 2011 enotnejša stališča, hkrati pa je 46,0 % policistov leta 2017 izrazilo podobna stališča kot leta 2011. Leta 2011 je le 29,7 % policistov imelo podobna stališča kot policisti, ki so v študiji sodelovali leta 2017.

Tabela 6: Diskriminantna analiza: Zaznava virov ogrožanja med policisti v ruralnih okoljih v letih 2011 in 2017

Spremenljivka	2011		2017		Wilksova lambda	F
	M	S. O.	M	S. O.		
Občutek varnosti v soseski	3,48	0,74	3,50	0,80	1,00	0,11
Ogrožanje varnosti (javni red in mir)	2,43	0,81	2,45	0,75	1,00	0,05
Ogrožanje varnosti (zloraba alkohola)	3,18	0,83	3,17	0,78	1,00	0,01
Socialnoekonomska prikrajšanost	3,69	0,86	3,24	0,79	0,93	44,07***
Wilksova lambda	0,92***					

* $p < 0,05$; ** $p < 0,01$; *** $p < 0,001$.

Tabela 7 prikazuje rezultate diskriminantne analize. Wilksova lambda (0,91; $p < 0,001$) kaže na obstoj statistično značilnih razlik med zaznavami virov ogrožanja varnosti, ki so jih policisti v urbanih okoljih navedli leta 2011 in 2017. Iz rezultatov izhaja, da spremenljivke *občutek varnosti v soseski* (4,23; $p < 0,001$), *ogrožanje varnosti (javni red in mir)* (5,77; $p < 0,001$) ter *socialnoekonomska prikrajšanost* (42,69; $p < 0,001$) vplivajo na razlikovanje med skupinama. Primerjava med zaznavami, ki so jih policisti iz urbanih okolij navedli leta 2011 in 2017, kaže, da so policisti v urbanih okoljih leta 2011 menili, da ogrožanje varnosti zaradi kršitev javnega reda in miru ter socialnoekonomska prikrajšanost predstavljata večjo grožnjo varnosti kot leta 2017. Poleg tega so policisti iz urbanih okolij občutek varnosti v soseskah leta 2017 zaznavali bolj pozitivno kot njihovi kolegi leta 2011. Iz klasifikacije odgovorov policistov je razvidno, da je bilo pravilno razvrščenih 61,4 % odgovorov (66,8 % policistov v letu 2011 in 55,30 % policistov v 2017). Rezultati klasifikacije kažejo, da so imeli policisti leta 2011 enotnejša stališča, hkrati pa je 44,7 % policistov leta 2017 izrazilo podobna stališča kot policisti leta 2011. Leta 2011 je imelo le 33,2 % policistov podobna stališča kot policisti, ki so v študiji sodelovali leta z 2017.

7 Razprava in zaključek

Razlike med ruralnimi in urbanih okolji se jasno odražajo v kulturnem in zgodovinskem razvoju, družbenih odnosih, konservativnih vrednotah in značilnostih kriminalitete. Analiza statističnih podatkov o kriminaliteti v urbanih in ruralnih okoljih Slovenije za obdobje od leta 2010 do leta 2018 je pokazala, da je število kaznivih dejanj na podeželju nižje kot na urbanih območjih in da obstajajo določene posebnosti oziroma razlike glede oblike kriminalitete. Na kriminaliteto v ruralnih okoljih vplivajo nestabilnost prebivalstva (priseljavanje/izseljevanje), narodnostna heterogenost in družinski spori (Doucet in Lee, 2016; Lee, 2008; Sampson in Groves, 1989; Sampson et al., 1997). Iz navedenega izhaja, da ruralnost sama po sebi ne predstavlja stalnice, na podlagi katere bi lahko napovedovali stopnjo kriminalitete. Podobno kot Berg in Lauritsen (2015) ugotavljamo, da so za ruralna okolja značilna kazniva dejanja z »osebno konotacijo«, kot je nasilje v družini (Berg in Lauritsen, 2015). Prav tako se je revščina v obeh okoljih izkazala za dejavnik, ki je v pozitivni korelaciji s kriminaliteto.

Podobno kot Yarwood in Wooff (2016) ter Jones et al. (2016) ugotavljamo, da majhnost, medsebojno poznavanje in povezanost zmanjšujejo rigidnost policijske dejavnosti ter vplivajo na presojo policistov. Slednje je še posebej izrazito v ruralnih okoljih, vendar se pojavlja tudi v urbanih lokalnih skupnostih, npr. v t. i. četrtnih skupnostih. Prav tako so dobri, spoštljivi medsebojni odnosi in sodelovanje s prebivalci, zavzeti in strokovni (ter tudi človeški) policisti in podpora vodstva pomembni dejavniki za uspešno policijsko delo v lokalni skupnosti, kar se med drugim kaže v zadovoljstvu s policijskim delom in uspešni preiskanih kaznivih dejanj. V slovenskem prostoru se poleg reka varovati in služiti (ang. *to protect and to serve*) uveljavlja še drugi rek *skupaj z ljudmi za varno lokalno skupnost*, ki poudarja pomembnost medsebojne povezanosti med policijo in prebivalci v lokalnem okolju.

V Sloveniji je glede na njeno velikost precej težko potegniti jasno ločnico med ruralnim in urbanim okoljem. Ugotovitve kažejo, da policisti, ki delujejo v ruralnih okoljih, varnost v soseskah zaznavajo bolj pozitivno kot njihovi kolegi v urbanih okoljih. V majhnih skupnostih, za katere je značilno močno neformalno nadzorstvo, vlada močnejši občutek varnosti tako med prebivalci kot tudi med policisti. Poleg tega je za takšne skupnosti značilna nižja stopnja kriminalitete in strahu pred

kriminaliteto (Eman et al., 2009; Hacin in Eman, 2014; Meško in Eman, 2016; Meško et al., 2012).

Na drugi strani pa policisti v urbanih okoljih grožnje varnosti, ki so posledica kršitev javnega reda in miru ter zlorabe alkohola, v primerjavi s kolegi v ruralnem okolju zaznavajo kot resnejši varnostni pojav. Kršitve javnega reda in miru zaradi hrupa in glasne glasbe ter zabav, ki potekajo do zgodnjih jutranjih ur, so bolj značilne za urbana okolja, v katerih obstaja ustrezna infrastruktura (npr. bari, diskoteke in drugi nočni lokali). V ruralnih okoljih že sama majhnost podeželskih naselij preprečuje zbiranje velikega števila mladih (ker mladih preprosto ni dovolj). Poleg tega zabave, ki trajajo pozno v noč, na podeželju običajno potekajo v obliki prireditev, na katerih sodeluje celotna lokalna skupnost. Glede zlorabe alkohola ugotovljamo, da je sprejemljivost pojavov, kot so popivanje, točenje alkohola mladostnim osebam in pijančevanje na javnih mestih, v urbanih okoljih nižja kot na podeželju. Prebivalci ruralnih okolij imajo pogosto lastne vinograde ali manjše žganjarne, v katerih proizvajajo alkohol za osebno uporabo. Zato lahko le predvidevamo, da je popivanje v ruralnih okoljih omejeno na bližnje lokale in posamezna gospodinjstva ter da ne poteka na javnih mestih. Ruralna okolja poleg tega zaznamujejo socialni in kulturni dejavniki, ki so značilni za majhne skupnosti in narekujejo tudi odziv policije. Lokalni policisti so del vaškega socialnega okolja, majhnost in medsebojna povezanost ruralnih skupnosti pa vpliva na strogost in temeljitost policije, ki je običajno prizanesljivejša kot v urbanih okoljih (Jones et al., 2016; Weisheit, Wells in Falcone, 2006; Yarwood in Woolf, 2016).

V obdobju od leta 2011 do leta 2017 se je delež policistov, ki socialnoekonomsko prikrajšanost zaznavajo kot grožnjo za varnost v ruralnih in urbanih okoljih, zmanjšal. Učinki gospodarske krize (brezposelnost, revščina itd.), ki je prizadela Slovenijo, so bili leta 2011 močno prisotni v vseh lokalnih skupnostih. Vpliv visoke stopnje brezposelnosti na kriminaliteto, zlasti v ruralnih okoljih, so v študiji potrdili že Behrendt in sodelavci (2016). Obenem so se med policisti okrepile zaznave občutka varnosti v soseskah, obseg zaznav ogrožanja varnosti zaradi kršitev javnega reda in miru pa se je zmanjšal.

Omejitve študije, predstavljene v tem poglavju, izhajajo iz majhnega števila analiziranih dejavnikov (v študijo so bili vključeni le štirje dejavniki). Poleg tega obstaja možnost, da so policisti med izpolnjevanjem vprašalnika vpisovali socialno zaželene odgovore, in sicer iz strahu pred razkritjem informacij in morebitnimi sankcijami nadrejenih.

Študije bi se morale v prihodnosti osredotočiti na preučevanje razlik v zaznavanju različnih virov ogrožanja varnosti med policisti (tudi tistih, ki so značilni le za ruralno ali urbano okolje), saj je v Sloveniji veliko območij, na katerih meje med ruralnim in urbanim okoljem niso najbolj jasne. Opraviti bi bilo treba tudi poglobljeno študijo o zaznavanju groženj med policisti, ki bi ponudila vpogled v morebitne lokalne posebnosti različnih območij v Sloveniji. Prav tako v prihodnjih študijah ne bi smeli zanemariti posebnih lastnosti delovnega področja in okolja, v katerem delujejo policisti, ki lahko vplivajo na njihovo zaznavo groženj.

Literatura

- Adams, E. R. in Serpe, T. R. (2000). Social integration, fear of crime and life satisfaction. *Sociological Perspectives*, 43(4), 605–629. doi:10.2307/1389550
- Adams, J. L. (2019). »I almost quit«: Exploring the prevalence of the Ferguson effect in two small sized law enforcement agencies in rural southcentral Virginia. *The Qualitative Report*, 24(7), 1747–1764. Pridobljeno na <https://nsuworks.nova.edu/tqr/vol24/iss7/15/>
- Arthur, J. A. (1991). Socioeconomic predictors of crime in rural Georgia. *Criminal Justice Review*, 16(1), 29–41. doi:10.1177/073401689101600106
- Barbič, A. (2005). *Izzivi in priložnosti podeželja*. Ljubljana: Fakulteta za družbene vede.
- Barclay, E. (2016). Farm victimisation – The quintessential rural crime. V J. F. Donnermeyer (ur.), *The Routledge international handbook of rural criminology* (str. 107–116). London: Routledge, Taylor & Francis Group.
- Barnett, C. in Mencken, F. C. (2002). Social disorganisation theory and the contextual nature of crime in nonmetropolitan countries. *Rural Sociology*, 67(3), 372–393. doi:10.1111/j.1549-0831.2002.tb00109.x
- Behrendt, L., Porter, A. in Vivian, A. (2016). Factors affecting crime rates in six rural indigenous communities. V J. F. Donnermeyer (ur.), *The Routledge international handbook of rural criminology* (str. 33–44). London: Routledge, Taylor & Francis Group.
- Berg, M. T. in Lauritsen, J. L. (2015). Telling a similar story twice? NCVS/UCR convergence in serious violent crime rates in rural, suburban, and urban places (1972–2000). *Journal of Quantitative Criminology*, 32(1), 61–87.
- Bunci, E. K., Rono, J. K. in Chessa, S. R. (2014). Crime prevention on farms: The opinion of farmers. *International Journal of Rural Criminology*, 2(2), 209–224. doi:10.18061/1811/61594
- Ceccato, V. in Dolmen, L. (2013). Crime prevention in rural Sweden. *European Journal of Criminology*, 10(1), 89–112. doi:10.1177/1477370812457763
- Donnermeyer, J. F. (2016). *The Routledge international handbook of rural criminology*. London: Routledge, Taylor & Francis Group.
- Donnermeyer, J. F. in Barclay, E. M. (2005). The policing of farm crime. *Police Practice and Research: An International Journal*, 6(1), 3–17. doi:10.1080/15614260500046913

- Donnermeyer, J. F. in DeKeseredy, W. (2013). *Rural criminology: New directions in critical criminology*. London: Routledge.
- Doucet, J. in Lee, M. (2016). Civic community and violence in rural communities. V J. F. Donnermeyer (ur.), *The Routledge international handbook of rural criminology* (str. 15–22). London: Routledge, Taylor & Francis Group.
- Ellis, D. in DeKeseredy, W. S. (1997). Rethinking estrangement, intervention, and intimate femicide. *Violence Against Women*, 3(6), 590–609. doi:10.1177/1077801297003006003
- Eman, K., Meško, G. in Fields, C. B. (2009). Crimes against the environment: Green criminology and research challenges in Slovenia. *Varstvoslojje*, 11(4), 574–592.
- Eman, K., Ivančič, D. in Bagari, D. (2019). Pojavne oblike kriminalitete in posebnosti policijskega dela v ruralnih predelih Pomurja V G. Meško, R. Hacin in K. Eman (ur.), *Uvod v razpravo o varnosti v urbanih in ruralnih okoljih: konferenčni zbornik* (1. izd.) (str. 97–108). Maribor: Univerzitetna založba Univerze.
- Evans, C. B. R., Smokowski, P. R. in Cotter, K. L. (2016). Rural bullying: An overview of findings from the rural adaptation project. V J. F. Donnermeyer (ur.), *The Routledge international handbook of rural criminology* (str. 201–210). London: Routledge, Taylor & Francis Group.
- Generalna policijska uprava. (2020). *Kazniva dejanja 2010–2019*. Ljubljana: Generalna policijska uprava.
- Gilling, D. (2011). Governing crime in the rural UK: Risk and representation. V R. Mawby in R. Yarwood (ur.), *Rural policing and policing the rural: A constable countryside* (str. 23–32). Farnham: Ashgate.
- Glaeser, L. E. in Sacerdote, B. (1999). Why is there more crime in cities? *Journal of Political Economy*, 107(6), 225–258. doi:10.1086/250109
- Gollin, D., Jedwab, R. in Vollrath, D. (2015). Urbanization with and without industrialization. *Journal of Economic Growth*, 21(1), 35–70. doi:10.1007/s10887-015-9121-4
- Hacin, R. (2019). Primerjava kriminalitete v slovenskih občinah. V G. Meško, R. Hacin in K. Eman (ur.), *Uvod v razpravo o varnosti v urbanih in ruralnih okoljih: konferenčni zbornik* (1. izd.) (str. 57–63). Maribor: Univerzitetna založba Univerze.
- Hacin, R. in Eman, K. (2014). Study of the fear of crime in the municipality of Trbovlje using crime mapping tools. *Revija za kriminalistiko in kriminologijo*, 65(4), 299–315.
- Hacin, R. in Eman, K. (2020). Police officers perception of threats in urban and rural environments. *Revija za kriminalistiko in kriminologijo*, 70(5), 455–468.
- Harkness, A. (2017). Crime prevention on farms: Experiences from Victoria, Australia. *International Journal of Rural Criminology*, 3(2), 131–156. doi:1811/81050
- Japelj, B. (2015). Kriminaliteta v Sloveniji leta 2014. *Revija za kriminalistiko in kriminologijo*, 66(2), 130–152.
- Japelj, B. (2016). Kriminaliteta v Sloveniji leta 2015. *Revija za kriminalistiko in kriminologijo*, 67(2), 140–170.
- Japelj, B. (2017). Kriminaliteta v Sloveniji leta 2016. *Revija za kriminalistiko in kriminologijo*, 68(2), 69–99.
- Japelj, B. (2018). Kriminaliteta v Sloveniji leta 2017. *Revija za kriminalistiko in kriminologijo*, 69(2), 67–99.
- Jones, N. A., Lithopoulos, S. in Ruddell, R. (2016). Policing rural indigenous communities: An examination of practices in Australia, Canada, New Zealand and the United States. V J. F. Donnermeyer (ur.), *The Routledge international handbook of rural criminology* (str. 355–364). London: Routledge, Taylor & Francis Group.
- Kolenc, T. (2002). *Slovenska policija*. Ljubljana: Ministrstvo za notranje zadeve.
- Kowalski, G. S. in Duffield, D. (1990). The impact of the rural population component on homicide rates in the United States: A country-level analysis. *Rural Sociology*, 55(1), 76–90. doi:10.1111/j.1549-0831.1990.tb00674.x
- Lee, M. R. (2008). Civic community in the hinterland: Toward a theory of rural social structure and violence. *Criminology*, 46(2), 447–478. doi:10.1111/j.1745-9125.2008.00115.x
- Lovell, J. S. (2016). Understanding farm animal abuse: Legal and extra-legal factor. V J. F. Donnermeyer (ur.), *The Routledge international handbook of rural criminology* (str. 137–146). London: Routledge, Taylor & Francis Group.

- Meško, G. in Eman, K. (2016). Legitimnost policijske dejavnosti v Srednji in Vzhodni Evropi – mnenja študentov prava. V G. Meško, K. Eman in B. Flander (ur.), *Oblast, legitimnost in družbeno nadzorstvo* (str. 123–157). Ljubljana: Univerza v Mariboru, Fakulteta za varnostne vede.
- Meško, G. in Lobnikar, B. (2018). Police reforms in Slovenia in the past 25 years. *Policing: A Journal of Policy and Practice*. doi:10.1093/police/pay008
- Meško, G., Hacin, R., Pirnat, U. in Eman, K. (2018). Migration issues in Slovenia: Beyond the rhetoric of university-level criminology and crime prevention education for sustainable development. V H. Kury in S. Redo (ur.), *Refugees and migrants in law and policy: Challenges and opportunities for global civic education* (str. 495–527). Cham: Springer.
- Meško, G., Sotlar, A., Lobnikar, B., Jere, M. in Tominc, B. (2012). *Občutek ogroženosti in vloga policije pri zagotavljanju varnosti na lokalni ravni*. Ljubljana: Fakulteta za varnostne vede. Pridobljeno na http://www.mnz.gov.si/fileadmin/mnz.gov.si/pageuploads/SOJ/word/Tacen_15112012/Porocilo_CRP_zagotavljanje_varnosti_v_lokalni_skupnosti_FVV_2010_2012.pdf
- Meško, G., Šifrer, J. in Vošnjak, L. (2012). Strah pred kriminaliteto v mestnih in vaških okoljih v Sloveniji. *Varstvoslovje*, 14(3), 259–276.
- Meško, G. in Hacin, R. (2018). Pregled študij o načrtovanju in oblikovanju okolja kot obliki situacijskega preprečevanja kriminalitete. V G. Meško, A. Sotlar in B. Lobnikar (ur.), *4. Nacionalna konferenca o varnosti v lokalnih skupnostih: Sklepne ugotovitve raziskovanja (2015–2018): Konferenčni zbornik* (str. 223–248). Maribor: Univerzitetna založba Univerze.
- Ministrstvo za notranje zadeve, Policija. (2012). *Letno poročilo o delu policije 2011*. Ljubljana: Ministrstvo za notranje zadeve. Pridobljeno na <https://www.policija.si/images/stories/Statistika/LetnaPorocila/PDF/LetnoPorocilo2011.pdf>
- Ministrstvo za notranje zadeve, Policija. (2018). *Letno poročilo o delu policije 2017*. Ljubljana: Ministrstvo za notranje zadeve. Pridobljeno na <https://www.policija.si/images/stories/Statistika/LetnaPorocila/PDF/LetnoPorocilo2017.pdf>
- Ministrstvo za notranje zadeve, Policija. (2019a). *Letno poročilo o delu policije 2018*. Ljubljana: Ministrstvo za notranje zadeve. Pridobljeno na <https://www.policija.si/images/stories/Statistika/LetnaPorocila/PDF/LetnoPorocilo2018.pdf>
- Ministrstvo za notranje zadeve, Policija. (2019b). *O slovenski policiji*. Pridobljeno na <https://www.policija.si/o-slovenski-policiji>
- Nicholson, N. (23. 2. 2015). Rural rides help combat countryside crime. *Farmers Weekly*. Pridobljeno na <https://www.fwi.co.uk/news/crime/rural-riders-help-combat-countryside-crime>
- Pavlovič, Z. (1998). Mednarodni anketi o kriminaliteti oz. viktimizaciji Slovenija (Ljubljana) 1992–1997 (1. del). *Revija za kriminalistiko in kriminologijo*, 49(3), 257–265.
- Pierce, R. (2001). One cop shop: Policing in one man department. *Law & Order*, 49, 17–110.
- Pirnat, U. (2021). *Oblike, vzroki in odzivi na kriminaliteto v urbanih lokalnih skupnostih* (Doktorska disertacija). Ljubljana: Fakulteta za varnostne vede Univerze v Mariboru.
- Pirnat, U. in Meško, G. (2019). *Zaznava varnostnih problemov v lokalnih skupnostih – primerjava med regijami v Sloveniji* V G. Meško, R. Hacin in K. Eman (ur.), *Uvod v razpravo o varnosti v urbanih in ruralnih okoljih: konferenčni zbornik* (1. izd.) (str. 87–96). Maribor: Univerzitetna založba Univerze.
- Pohja-Mykrä, M. (2016). Illegal hunting as rural defiance. V Donnermeyer, J. F. (ur.), *The Routledge international handbook of rural criminology* (str. 329–338). London: Routledge, Taylor & Francis Group.
- Rebernik, D. (2008). *Urbana geografija: geografske značilnosti mest in urbanizacije v svetu*. Ljubljana: Znanstvenoraziskovalni inštitut Filozofske fakultete.
- Ricciardelli, R. (2018). Risk it out, risk it out: Occupational and organizational stresses in rural policing. *Police Quarterly*, 21(4), 415–439. doi:10.1177/1098611118772268

- Rogers, E. in Pridemore, W. A. (2016). Research on social disorganization theory and crime in rural communities. V J. F. Donnermeyer (ur.), *The Routledge international handbook of rural criminology* (str. 23–32). London: Routledge, Taylor & Francis Group.
- Ruddell, R. (2015). *Policing rural Canada: The police, partners, and public safety*. Whitby: de Sitter.
- Sacco, F. V., Johnson, H. in Arnold, R. (1993). Urban-rural residence and criminal victimization. *The Canadian Journal of Sociology*, 18(4), 431–451. doi:10.2307/3340899
- Sampson, R. J. in Groves, W. B. (1989). Community structure and crime: testing social-disorganisation theory. *American Journal of Sociology*, 94(4), 774–802. doi:2780858
- Sampson, R. J., Raudenbush, S. W. in Earls, F. (1997). Neighbourhoods and violent crime: A multilevel study of collective efficacy. *Science*, 277(5328), 918–924. doi:10.1126/science.277.5328.918
- Smith, R. in McElwee, G. (2013). Confronting social constructions of rural criminality: A case story on 'illegal pluriacivity' in the farming community. *Sociologia Ruralis*, 53, 113–118. doi:10.1111/j.1467-9523.2012.00580.x
- Tisdale, H. (1942). The process of urbanization. *Social Forces*, 20(3), 311–316.
- Uršič, M. (2015). Skriti pridih podeželja? Razrednost in »urbanost« v primeru Ljubljane in Maribora. *Teorija in praksa*, 52(1–2), 236–252.
- Vlahov, D. in Galea, S. (2003). Urban health: A new discipline. *The Lancet*, 362(9390), 1091–1092. doi:10.1016/S0140-6736(03)14499-6
- Weisheit, R. A. in Wells, L. E. (2005). Deadly violence in the heartland: Comparing homicide patterns in nonmetropolitan and metropolitan countries. *Homicide Studies*, 9(1), 55–80. doi:10.1177/1088767904271434
- Weisheit, R. A., Wells, L. E. in Falcone, L. E. (1994). Community policing in small town and rural America. *Crime & Delinquency*, 40(4), 549–567. doi:10.1177/001128794040004005
- Weisheit, R. A., Wells, L. E. in Falcone, L. E. (2006). *Crime and policing in rural and small-town America*. Long Grove: Waveland Press.
- Weisheit, R. in Brownstein, H. (2016). Drug production in the rural context. V J. F. Donnermeyer, (ur.), *The Routledge international handbook of rural criminology* (str. 235–244). London: Routledge, Taylor & Francis Group.
- Wilkinson, K. P. (1984a). A research note on homicide and rurality. *Social Forces*, 63(2), 445–452. doi:10.2307/2579056
- Wilkinson, K. P. (1984b). Rurality and patterns of social disruption. *Rural Sociology*, 49(1), 23–36.
- Wirth, L. (1938). Urbanism as a way of life. *American Journal of Sociology*, 44(1), 1–24. doi:10.1086/217913
- Wooff, A. (2015). Relationships and responses: Policing anti-social behaviour in Scotland. *Journal of Rural Studies*, 39, 278–286. doi:S0743016714001181
- Yarwood, R. (2003). A (rural) policeman's lot is not a happy one: Issues and efforts to police rural space in the United Kingdom. V G. Higgs (ur.), *Rural service and social exclusion* (str. 174–187). London: Pion.
- Yarwood, R. (2008). Policing policy and policy policing: directions in rural policing under New Labour. V M. Woods (ur.), *New labour's countryside* (str. 205–220). Bristol: Policy Press.
- Yarwood, R. (2011). Whose blue line is it anyway? Community policing and partnership working. V R. Mawby in R. Yarwood (ur.), *Rural policing and policing the rural: A constable countryside* (str. 57–67). Farnham: Ashgate.
- Yarwood, R. in Gardner, G. (2000). Fear of crime, cultural threat and the countryside. *Area*, 32(4), 403–411. doi:20004102
- Yarwood, R. in Mawby, R. (2011). Whither rural policing? An afterword. V R. Mawby in R. Yarwood (ur.), *Rural policing and policing the rural: A constable countryside* (str. 217–221). Burlington: Ashgate.
- Yarwood, R. in Wooff, A. (2016). Policing the countryside in a devolving United Kingdom. V J. F. Donnermeyer (ur.), *The Routledge international handbook of rural criminology* (str. 375–386). London: Routledge, Taylor & Francis Group.
- Zvonarević, M. (1989). *Socijalna psihologija i kriminalitet*. Zagreb: Školska knjiga.
- Žnidarič, B. (2006). Teoretična izhodišča sodobne varnostne paradigme. *Delo in varnost*, 51(5), 53–56.